خراسان روزنامه صبح ایران
چهارشنبه ۱۳ دی ۱۳۹۶ . ۱۵ ربیع الثانی ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۷۲۳

استاندار: توسعه نامتوازن عامل اصلی حاشیه نشینی در شهرها

استاندار سیستان و بلوچستان گفت: مسائل بهداشتی، اجتماعی و فرهنگی از جمله معضلات و مشکلات موجود در حاشیه شهرهاست. می توان از توسعه نامتوازن، به عنوان عامل اصلی ایجاد حاشیه نشینی در شهرها نام برد. سید «دانیال محبی» افزود: بی توجهی به روستاییان و فراهم نشدن امکاناتی از قبیل زیرساخت های ایجاد اشتغال موجب شده است تا ساکنان روستاها و شهرهای اطراف به حاشیه شهرهایی چون زاهدان و چابهار مهاجرت کنند.

گفت و گو

معاون استاندار سیستان و بلوچستان:

شرایط زندگی در حاشیه شهر زاهدان از روستاها نامناسب تر است

شرایط زندگی در حاشیه شهرهای زاهدان با توجه به این که در کنار شهر قرار دارد به لحاظ بهداشتی، فرهنگی و رفاهی از روستاها هم نامناسب تر است که این نیاز مند مداخله جدی و اورژانسی از سوی مسئولان است. معاون سیاسی، اجتماعی استاندار سیستان و بلوچستان به «خراسان» گفت: حاشیه نشین ها جزئی از جامعه هستند که به لحاظ شرایط بد اقتصادی در محلی از شهرهای بزرگ استقرار پیدا کرده اند که نمی توان به آن ها به عنوان انسان هایی که شرایط اقتصادی این وضعیت را برای آن ها به وجود آورده است، بی توجهی کرد. «علی اصغر جمشیدنژاد» ادامه داد: به حاشیه نشین ها باید در حوزه های بهداشت، تامین آب شرب و آموزش و پرورش، توجه لازم شود که خوشبختانه توسط دولت یازدهم اقدام هایی در اشکال مختلف انجام شده است که امیدواریم در دولت دوازدهم بیشتر به موضوع حاشیه نشینی توجه شود. وی با بیان این که آموزش حاشیه نشین ها مهم تر از مکان آموزش است تصریح کرد: گاهی کلاس درس هایی برای این افراد تشکیل شده که دارای استانداردهای لازم هم نبوده است اما تحت هیچ شرایطی کودکان از آموزش محروم نشده اند. وی افزود: سازمان بهزیستی در زمینه راه اندازی مراکز گذری برای آسیب هایی مثل اعتیاد اقدام های زیادی انجام داده است، سازمان های مردم نهاد هم برنامه هایی در زمینه عمران و آبادانی، کمک و فرهنگ سازی حاشیه نشین ها اجرا کرده اند. وی افزود: برای رفع حاشیه نشینی باید برای حاشیه نشین ها فرهنگ سازی شود که این از وظایف آموزش و پرورش نیست بلکه آموزش های فنی و حرفه ای، توانمندسازی و خودباوری هم برای رفع این معضل مطرح است. وی با اشاره به این که آموزش فنی و حرفه ای یکی از اقدام های موثر برای رفع حاشیه نشینی و نزدیک شدن حاشیه نشین ها به فرهنگ شهرنشینی است ادامه داد: افراد ناتوان و فاقد مهارت که به این دلایل به سمت حاشیه نشینی رفته اند تبدیل به افراد ماهر می شوند. «جمشیدنژاد» تاکید کرد: اگر افراد حاشیه نشینی که به دنبال حاشیه نشینی بسیاری از معضلات دیگر را نیز به بار می آورند از آموزش های لازم بهره مند شوند آینده شغلی آن ها تضمین می شود.

حاشیه نشینی در زاهدان؛ معلول سوء مدیریت و مهاجرت

بررسی های میدانی در همه تحقیقات اجتماعی نشان دهنده این امر است که در حاشیه اغلب شهرهای کشور با گسترش بافت های ناکارآمد شهری و سکونتگاه های غیررسمی پدیده حاشیه نشینی ملموس بوده است و برنامه ریزان و مسئولان اجرایی شهرها با آسیب ها و تبعات این پدیده اجتماعی مواجه هستند. تراکم انسانی در مناطق حاشیه نشین و گسترش عرصه های شهری به شکل افقی و خارج از الگوهای ارادی مدیران شهری در بسیاری از موارد ناشی از مهاجرت های انبوه روستا به شهر و به نوعی بازخورد مشکلات اجتماعی و ساختاری است که هم پیامدهای شکلی و هم کج کارکردهای محتوایی را در پی دارد. بنابراین واضح است که با توجه به حاشیه نشینی در سیاست گذاری های همسو با پیشگیری از جرایم و آسیب های اجتماعی، به سازی، زیباسازی عرصه های شهری و توسعه و نهادینه سازی الگوهای تعلق اجتماعی و هویت شهری، ضرورت پرداز ش این واقعیت نامطلوب اجتماعی از سوی متولیان امر، گریزناپذیر است. این پدیده در سیستان و بلوچستان به یکی از معضل های جدی تبدیل شده است، به گونه ای که به گفته بسیاری از مسئولان این استان یکی از رکوردداران حاشیه نشینی در کشور است و ۴۰ درصد مردم مرکز استان یعنی کلان شهر زاهدان حاشیه نشین هستند.

■ **انباشت مشکلات در حاشیه شهر زاهدان**

«ریگی» از ساکنان بولوار رسالت به خبرنگار ما می گوید: خانه ما برق ندارد، برای تامین برق از تیر برق کابل می کشیم که اداره برق آن را جمع می کند. برای گرفتن انشعاب به اداره برق، استانداری و فرمانداری مراجعه کردم اما کسی جواب نمی دهد. مسئولان اداره برق می گویند که خانه های شما غیرمسکونی است در حالی که خانه های دیگر در آن راسته و حتی پشت خانه های ما برق دارد. حدود ۲۰ خانوار در این جا بدون برق هستند و هیچ کس جواب گو نیست. پیرمردی که در این محله ساکن است می گوید: مسئولان شهری چندین بار به مسجد محل آمدند، وعده هایی دادند، اما هیچ کس به داد ما نمی رسد. این جا برای زندگی انسان مناسب نیست، ولی ما ناچار به زندگی در این مکان هستیم. چندین بار به مسئولان زاهدان نامه نگاری کردیم، اما فایده ای نداشت. «دهمرده» ادامه می دهد: خیلی از زمین های این منطقه قولنامه ای است و هیچ سندی ندارد. به جای اسناد، معاملات منزل با قولنامه بنگاه انجام می شود و فقط چند نفر توانسته اند سند بگیرند. برای تامین برق خانه ام دو سال پیگیری کردم. «عبدالواحد نارویی» یکی از ساکنان همت آباد می گوید: همت آباد مملو از مشکلات است. فاصله زیادی از مرکز شهر دارد، به همین دلیل مردم آن محروم واقع شده اند. انباشت زباله ها امان مردم را بریده است. اگر چه هفته ای دو بار برای جمع آوری زباله ها به این منطقه می آیند اما کافی نیست و باید بیشتر باشد. بوی بد و متعفن زباله ها، هجوم حشرات، پشه، مگس و موجودات موذی مثل موش ما را آزار می دهد. «اسماعیل قلندرزهی» می افزاید: آب نداریم، نه آبی برای شرب و نه آبی برای کارهای روزانه. هر روز مجبور به خرید آب هستیم، در حالی که چند ماه پیش با حضور معاون وزیر نیرو به ما وعده داده شد که آب شرب به ما می دهند، اما هنوز خبری نیست و فقط در برخی از قسمت ها لوله کشی انجام شده است. کوچه ها و خیابان ها آسفالت نیست و عبور خودروها و موتور سیکلت ها موجب ایجاد گرد و غبار در منطقه می شود.

■ **حاشیه نشینی ۴۰ درصدی شهر نشینان زاهدان**

سرپرست اداره پیشگیری های امنیتی دادگستری کل سیستان و بلوچستان در این باره می گوید: اگر الگوهای حاشیه نشینی را براساس ویژگی های شکلی و علل موجود آن به سه دسته حاشیه نشینی برون شهری، درون شهری و حاشیه گزینی خلاصه کنیم ساختارهای اصلی بافت های ناکارآمد شهری در زاهدان در دو قسمت عمده حاشیه نشینی برون شهری و درون شهری ملاحظه می شود. فرایندی که از یک سو منجر به گسترش بافت های ناکارآمد شهری شده به نحوی که بیش از ۴۰ درصد جمعیت شهری را در زاهدان شامل می شود و از سوی دیگر نزدیک به یک سوم عرصه های شهری را در واحد سطح به خود اختصاص می دهد. «غلامرضا باغ شیرین» می افزاید: با تکیه بر تعاریف حوزه برنامه ریزی شهری، آسیب شناسی اجتماعی و جامعه شناسی شهری، قسمتی از مشکلات و چالش های حاشیه نشینی زاهدان ناشی از حاشیه نشینی درون شهری است، محدوده هایی در دل شهر اما با الگوهای خاص برخورداری از رفاه اجتماعی، معیشت اقتصادی و تعلق به ساختارهای شهری، آن چنان که گویی این مناطق حاشیه و ساکنان آن حاشیه نشین هستند. وی ادامه می دهد: مناطقی که متأسفانه و اغلب با غفلت مسئولان اجتماعی مواجه شده است و با توجه به الگوی قرارگیری این مناطق در بافت های شهری و ساز و کار تعاملات اجتماعی اهالی مناطق حاشیه نشین درون شهری بیشتر در معرض آسیب های اجتماعی قرار دارند و از سوی دیگر جرایم و کجروی های اجتماعی موجود در این مناطق و بافت های درون شهری، تبعات ناگوارتری را برای هویت شهری زاهدان در قامت کلان آن در پی خواهد داشت.

■ **۵۰ برابر شدن جمعیت دلیلی برای حاشیه نشینی**

در همین زمینه معاون رئیس کل دادگستری سیستان و بلوچستان هم می گوید: مسئولان اجتماعی و سیاسی در استان و نظام اجرایی کلان کشور در مقطع فعلی باید بر این واقعیت صحه بگذارند که تساوی در برخوردهای اجتماعی و امکانات رفاهی نه یک پاداش سیاسی بلکه یک تکلیف سیاسی برایشان قلمداد شده است و باید با هدف تحقق این مسئله اجتماعی گام های خود را با سرعت بیشتری بردارند و این شکاف های اجتماعی، اقتصادی و کالبدی را رفع سازند. «محمد علی حمیدیان» با بیان این که بر اساس تجارب زیستی و بررسی های میدانی، شاخص ترین مناطق حاشیه نشین زاهدان خیابان ها و محلات آزادی شمالی، کریم آباد، قاسم آباد، حسین آباد، شریعتی شمالی، بابایان، فاضلی، کوثر و شهرک دامداران است تصریح می کند: با توجه به شاخص های زیستی و زیرساخت های خدمات شهری برخی مناطق درون شهری همچون مجتمع های مسکونی واقع در خیابان های دانشجو، جمهوری، مسکن مهر و بسیاری از بافت های فرسوده شهر نیز در زمره الگوهای حاشیه نشینی است. وی می افزاید: زاهدان در یک برش زمانی ۶۰ ساله از جمعیت ۱۷ هزار و ۵۰۰ نفر در سال ۱۳۳۵ به جمعیت ۸۰۰ هزار نفر در مقطع فعلی رسیده است که این افزایش جمعیت تامل برانگیز (نزدیک به ۵۰ برابر شدن جمعیت) از یک سو ناشی از جریان سریع شکل گیری سکونتگاه های غیررسمی بوده است و از سوی دیگر به دلیل مهاجرت از مبدا مربوط می شود. وی مهاجرت را یکی از مهم ترین دلایل حاشیه نشینی می داند و ادامه می دهد: مهاجرت به زاهدان را می توان در پنج عنصر اصلی قومیت و ساختار اجتماعی، نظام سیاسی (دولت)، اقتصاد و الگوهای کسب و کار و فناوری و شرایط سیاسی کشورهای مجاور شرقی مورد تحلیل قرار داد و اسکان غیررسمی موجود شهر زاهدان را می توان محصول روابط نابرابر و نامتناسب همین عناصر در جریان عملکرد نظام اجتماعی قلمداد کرد. معاون اجتماعی پیشگیری از وقوع جرم دادگستری استان اظهار می کند: توسعه ناهمگون و نامتوازن شهر و روستا، خشکسالی های مستمر و بحران آب، نبود تلاش برای راه اندازی کسب و کارهای روستایی، مشاغل کاربر و توسعه روستاهایی با هدف گردشگری و بوم گردی، حضور گسترده و نابه سامان اتباع بیگانه غیرمجاز، فرعی بودن راه اندازی سیاست های حمایتی روستایی از سوی مسئولان و شکاف تامل برانگیز شاخص های رفاه اجتماعی فناوری محور همچون برق، آب آشامیدنی، بهداشت، پایگاه های آموزشی و مواردی از این دست در قلمروهای روستایی، از شاخص های مهاجرت های بی رویه و انبوه به زاهدان و شکل گیری سکونتگاه های غیررسمی به شمار می رود. وی با بیان این که بسیاری از نهادها و سازمان های متولی در شکل گیری یا حداقل تسریع در فرایند شکل گیری حاشیه نشینی دخیل بوده اند اضافه می کند: این دستگاه ها در مقطع کنونی هم به ناچار مجبور به اتخاذ سیاست های درمانی به جای رفع علل موجبه مهاجرت هستند. وی خاطرنشان می کند: کارگروه پیش بینی و پیشگیری از گسترش بافت های ناکارآمد شهری به همت معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم دادگستری کل استان در واقع یک پاسخ منطقی در زمینه مبارزه با ساختارهای فعلی موجود و مصداقی عینی با هدف تحقق منویات مقام معظم رهبری درباره حاشیه نشینی به عنوان یک آسیب اجتماعی اولویت دار محسوب می شود. وی ادامه می دهد: کارگروه پیش بینی و پیشگیری از گسترش بافت های ناکارآمد شهری سیاست های توانمندسازی روستاییان، توسعه سازوکارهای تثبیت مالکیت و تهیه فایل های رقومی و حقوقی عرصه های ارضی استان، تقویت نقش و جایگاه الگوهای مشارکت مردمی و همکاری های مدنی، تعیین حریم های شهری، ایجاد کمربند سبز و برخورد با ساخت و سازهای بی رویه و غیرمجاز، ممنوعیت واگذاری خدمات (آب، برق، گاز، تلفن) به کلونی های غیرمجاز احداث شده و تسریع در ایجاد طرح های هادی روستایی و الگوهای جدید اشتغال و زراعت روستایی را مدنظر قرار داده است.

یادداشت شفاهی

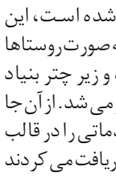

علیم یارمحمدی

نماینده مردم زاهدان در مجلس

۲۴ هزار بازمانده از تحصیل در حاشیه شهر زاهدان

حاشیه نشینی زاهدان با دیگر شهرها متفاوت است. در حاشیه زاهدان باغ ها، فضاهای سبز و مزرعه های سند داری وجود داشت که برای توسعه شهری آماده نبود. جمعیت سرریز زاهدان کم کم با توجه به ارزش پایین زمین و اوضاع خوب توسعه شهری متراکم شدند در حالی که در گذشته پراکنده بودند و زمین های بزرگی داشتند، هر کدام از آن ها زمین هایی را که از مشاعات خودشان بود فروختند و بسیاری از مردم زمین هایی را که قیمت نازلی داشت خریدند و جمعیت زیادی در این نقاط بدون داشتن خدمات، خیابان کشی و معابر شروع به ساختن منازل مسکونی کردند که حال به معضلی به نام حاشیه نشینی تبدیل شده است. جمعیت تقریبا ۶۰ درصدی زاهدان در مناطق ۱۳ گانه ای به نام حاشیه یا توسعه شهر زاهدان، زندگی می کنند و متاسفانه با توجه به ساخت و سازی که انجام دادند هیچ امکاناتی ندارند، جز در چند منطقه از جمله شهرک جهاد، الغدیر و گاودران بقیه نقاط دارای معابر درستی نیست و خدمات رسانی به آن ها به درستی نبوده و به مشکل تبدیل شده است که البته در این زمینه دولت طرح هایی را برای اجرا دارد. با توجه به طرح جامع و طرح تفصیلی که برای زاهدان تهیه شده است، این مناطق را نباید ضمیمه شهر می کردند و به صورت روستاها و مزارعی که بودند باید کد می گرفتند و زیر چتر بنیاد مسکن سندها به راحتی برای آن ها صادر می شد. از آن جا که تعداد خانواده هایشان زیاد است، خدماتی را در قالب بنیاد می گرفتند و با توجه به خدماتی که دریافت می کردند می توانستند به مرور ضمیمه شهر شوند و از خدمات شهری برخوردار شوند. این موضوع برای مدیریت شهری یک مشکل اساسی به وجود آورده است و آن ها برای خدمات رسانی با مشکل مواجه هستند، میزان پروژه ای که تعریف شده است از نظر زیرساخت ها، مدارس، امور بهداشتی، درمانی، نظامی و دیگر مواردی که لازمه شهر است به مرور در برخی از قسمت ها ایجاد می شود. اما متاسفانه بیشترین افراد بازمانده از تحصیل در همین نواحی ۱۳ گانه زندگی می کنند، به گونه ای که ۲۴ هزار نفر بازمانده از تحصیل در این مناطق مشغول زندگی هستند، فاقدان شناسنامه که عمدتا از روستاهای اطراف و در حاشیه بودند به مرور شغل هایشان را از دست دادند و به دلایل مختلفی به حاشیه شهر زاهدان آمدند و عملا باید گفت که با وجود نبود امکانات زندگی در این نقاط نسبت به مکان هایی که سکونت داشتند برایشان شیرین تر است. این مناطق را نسبت به روستاهایشان و محل قبلی زندگیشان ترجیح می دهند. بنابراین باید به مرور بستر را برای آن ها فراهم کرد.

جدول سخت [شماره ۲۳۴]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی

۱ - حالت بی هوشی گذرا - آتشین پنجه - مقابل باز کردن - پهناور ۲ - شهری معروف در ترکمنستان - پارسای دیرنشین - ادویه تند - فیلسوف مادی یونانی ۳ - شاعر و روزنامه نگار عصر مشروطه در دوره مظفرالدین شاه ۴ - ورزش جسمی و روحی شبه قاره هند - شلوار - غول بیابانی - بندری در فرانسه ۵ - سخن گفتن - لبریز و سرشار - آتش انداز - نوک بی نوک! ۶ - همسرزن - حیله ورزی - مأنوس - از خط های اسلامی ۷ - از مبطلات روزه - رمان مشهور امیل زولا فرانسوی - هماهنگی و تناسب میان اجزای یك مجموعه - جوانمردی ۸ - در مسلخ عشق جز ... را نکشند - کلمه - ثروتمند - ترانه ۹ - کنایه از فایده نبرده، ضرر چیزی را دیدن است ۱۰ - شجاع و قوی - سرگردان - کج و منحرف - یك نفر ۱۱ - خراب و ویران - ذاتی - زیور و پیرایه - فروفرستادن.

عمودی:

۱ - اصرار و پافشاری بیش از حد - دکان شیرینی پزی ۲ - تنه درخت - نوبت انجام وظیفه - عصاره پخته و غلیظ شده میوه ۳ - نویسنده برزیلی اثر کوه پنجم - لازم ۴ - زلزله - جوان ۵ - پایتخت چک - ساقه زیرزمینی ریواس ۶ - دردها - فاقد خصلت های پسندیده ۷ - با اهمیت - از درختان بومی مناطق استوایی ۸ - شستشوی سرسری و بدون دقت - صدای خنده بلند ۹ - عاری از تعصب ناپسند اخلاقی - چینه دیوار ۱۰ - آگهی تبلیغاتی - اسب سیاه ۱۱ - پایتخت غنا - خار شتر ۱۲ - بخار آب منجمد - شهری در فارس ۱۳ - جزیره ایرانی استان هرمزگان - همان شاکی است ۱۴ - آلوده کردن - هنر فرنگی ۱۵ - از وعده های غذایی - غذایی قدیمی شبیه آبگوشت ۱۶ - برنده نوبل ادبی سال ۲۰۰۶ از ترکیه - خویشاوندی ۱۷ - باغ کاشان - یارژولیت ۱۸ - محکم و استوار - معادل فارسی انقلاب ۱۹ - ضمیر سوم - نوعی اسباب بازی - به تنهایی ۲۰ - بیماری التهابی حنجره - آسان کردن.

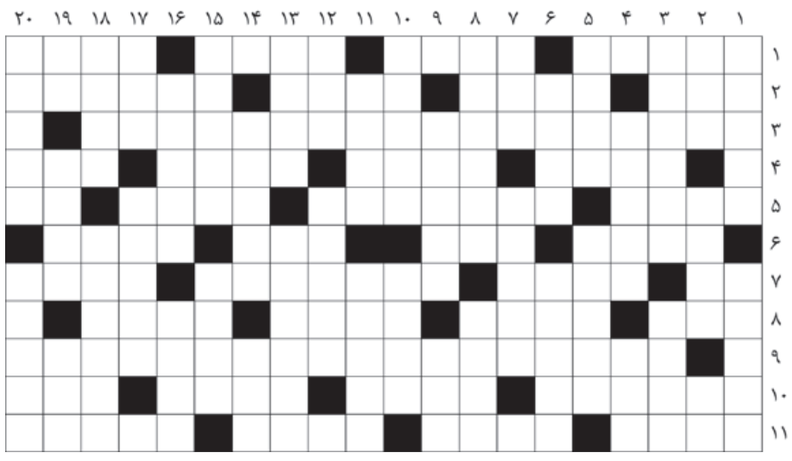

حل جدول شماره ۲۳۳

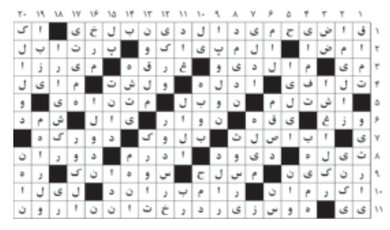

جدول متوسط [شماره ۷۰۲۰]

طراح جدول: مجید شادروح

افقی: ۱ - چرخ چاه - از سازهای زهی - ماه تمام - صدمه ۲ - داوطلب - رایج - برگ برنده - سرزمین ۳ - باریک - منقار پرنده - وقار - اول شب - صریح ۴ - آخرین نازی - سره - سرازیری - طاقت ۵ - پول ژاپن - زائوترسان - اگر حروفش مرتب شود به معنی عایدی و دخل است - اسباب منزل - زنبیل ۶ - اسم - برچسب - سرگرد سابق - جسد - نوعی پارچه ضخیم ۷ - نمو - تیغ - رفوزه - ویتامین جدولی - ضمیر جمع ۸ - زراعت - کلمه تنبیه - گردن زن غلات - خمیدگی کاغذ ۹ - علامت مفعولی - ظاهر ساختمان - اشباع - فهم - دست نخورده ۱۰ - شناس - مادر لر - از شهرهای هرمزگان - کشوری در آمریکای شمالی ۱۱ - الهام بخش - دارایی - از نام های پسرانه - زیردست

عمودی:

۱ - نظریه - آهسته ۲ - دریاچه حمام - آتش - رتبه کارمندی ۳ - یکی از دو قسمت در - انبان - عدد منفی ۴ - نام آذری - ازادات تشبیه - ناسزا ۵ - وسط - نت ششم - زمینه ۶ - فرومایه - واحد شمارش سیگار - بشر ۷ - محل کار - عدد فوتبالی ۸ - دریا - شر - سر ۹ - نیم سال تحصیلی - کلمه درد - نصف ۱۰ - به کارگیری - زخم ۱۱ - جایز - حشره چوبخوار ۱۲ - سرشت - اثر - دفعه ۱۳ - گروه ورزشی - دوستی - شامه نواز ۱۴ - تصدیق روسی - پگاه ۱۵ - آیین - ساز شاکی - از کشیدنی ها ۱۶ - سخن ناگفتنی - تنها - سقف دهان ۱۷ - جویدنی معروف - گوشت ترکی - بوی رطوبت ۱۸ - عدد ماه - چارچوب - دایر ۱۹ - رفیق - بخشش - میوه تنبل ۲۰ - یمن - خوش گذران

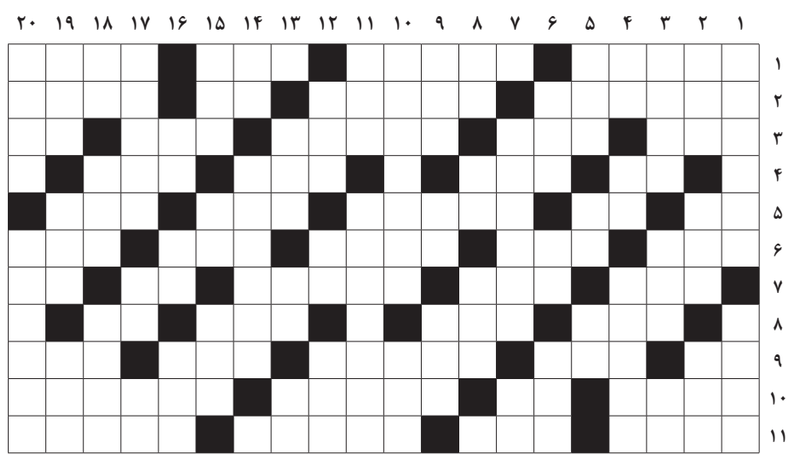

حل جدول شماره ۷۰۱۹